

значущий вплив на якість життя людей та відкривати нові перспективи для використання творчості в різних сферах особистого і соціального життя. Загалом, творчість має величезний потенціал у впливі на емоційний стан людини. Розуміння цього взаємозв'язку може мати практичні застосування в сферах освіти, психотерапії та розвитку особистості. Додаткові дослідження в цьому напрямку можуть розкрити нові можливості для покращення емоційного благополуччя і якості життя людей.

Література:

1. Омелянська В.І. *Концептуальний аналіз психологічного благополуччя*. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Психологія. Випуск 1. Ужгород : Гельветика, 2021. 40 с.

2. Опанасюк І.В. *Арт-терапія як метод розвитку емоційного інтелекту в старшому шкільному віці*. Актуальні проблеми психології: Збірник наукових праць Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України. Київ : ПП Лисенко, 2020. Том ІХ. Загальна психологія. Історична психологія. Етнічна психологія. Випуск 13. 694 с.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-357-9-97>

САУНДТРЕК ЯК ФОРМА ІСТОРИКО- І ЛІНГВОКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ (НА ПРИКЛАДІ СУЧАСНОГО ВІТЧИЗНЯНОГО КІНЕМАТОГРАФУ)

Мишеніна Т. М.

*доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри української мови
Криворізький державний педагогічний університет
м. Кривий Ріг, Дніпропетровська область, Україна*

У сучасному медіапросторі реальність постає як синкретична за знаковим матеріалом, синестезійна за сприйняттям. Саундтрек, звукова доріжка до фільму (художнього, науково-популярного, освітнього тощо), мультиплікаційного фільму, навчальної (тренінгової) програми, комп'ютерної гри, уможливує додатковий семантичний і когнітивний вплив, оскільки актуалізує на тих чи тих аспектах трансльованої інформації.

З огляду на те, що музичний твір відтворює акустичну інформацію за естетичними координатами, відповідно, художній простір моделює з позиції пізнання світу за алгоритмом, що визначає віднесення до витвору мистецтва, з одного боку, актуалізує наративну інформацію, – з іншого.

Музичний супровід співвідноситься із художнім текстом, утворюючи історико-культурний і музично-художній базис у творенні конкретно-чуттєвого образу, історико-культурного простору. На окремий розгляд заслуговують музичні звукові доріжки, які мають символічне навантаження. Прикладом можуть слугувати саундтреки до вітчизняних художніх фільмів, модельовані на основі фольклору.

Мелодія, яка стала музичним тлом для художнього фільму, спонукає до актуалізації досвіду герменевтики (ступінчастого розуміння конкретно-чуттєвого образу зокрема, описуваної реальності, тла, епохи, ситуації – зокрема). Інструментальність утворює з художнім витвором органічний витвір – мистецький (конститууючись на досвіді вокального досвіду нації) і настановний з позиції ціннісних орієнтацій.

Саундтреком до фільму «Кіборги» режисера Ахтема Сеїтаблаєва лунає в українському і світовому культурному просторі народна пісня «Гуцулка Ксеня». Фільм заснований на реальних подіях, що відтворюють захист українськими військовими – кіборгами – зі стрілецькою зброєю Донецького аеропорту у вересні 2014 року, мужньо протистояли передовим загонам російсько-терористичних угруповань. Слоганом фільму став вислів *Герої не вмирають*, після прем'єрного перегляду в містах Запоріжжя, Дніпро, Івано-Франківськ, Київ, Львів, Одеса, Тернопіль, Харків суголосно використовують слоган *Говорять, що українці борються, як герої. Ні, це герої борються, як українці*.

Інтертекстуальність спостерігаємо в безпосередньому спілкуванні героїв фільму: – *Чому ти тут? – питає командор Август кожного свого солдата. / – Тому що терпіти не можу несправедливості. / – Бо мого однокласника вбили. / – Бо люблю Україну. / – Чому ти її любиш? Вам подобаються наші дороги? (сміх) / – Садок вишневий і все... Я люблю природу.* Алюзійними є фрагменти поезії Тараса Шевченка (персоналія як взірць патріота, наслідування автобіографічного шляху; апеляція до вияву патріотизму, що виявляється в дотриманні національних традицій; також окреслюємо, що емоційно-когнітивний складник відтворює суголосся з географічними координатами (рідною землею); Володимира Сосюри «Любів Україну...».

З позиції сюжету встановлюємо стягнення тексту і тембрального супроводу. Сакральність розуміємо як на рівні релігійної реляції (прикладом слугують тексти релігійного характеру; фольклорні тексти визначають щедрівки й колядки), так і на рівні ціннісних орієнтацій, коли ідейна настанова, ментальний образ є визначальними у створенні

ментального образу світу, ґрунтований своєю чергою на емоційному переживанні екзистенції нації в тих чи тих подіях протягом історико-культурного розвитку. Емоційно-культурний досвід є тяглим, визначає подальші виміри історико-культурного розвою.

Вагомими для усвідомлення ваги дібраного саундтреку – народної пісні «Гуцулка Ксеня» – є вислови (зібрані у 2015 р.), які стали заголовками учасників боїв за Донецький аеропорт; прецедентними текстами для українців, хронологічний порядок подання таких текстів дозволяє якомога реально відтворити враження, а також узагальнення про те, як війна змінює координати світогляду: *Аеропорт був буфером між двома світами* (два світи розуміємо як Україна до і після протистояння; як антиномія *добро / зло*); *Аеропортом керували з власної волі, не кіборги, а звичайні люди* (апелюємо до усталеного вислову Горация *Dulce et decorum est / Pro patria mori*); *Воїн запитав, чи правда, що пекло пахне так само, як аеропорт*; *Одного з нас задушили, а іншого спалили живцем – ми з цим боремося...*(констатація сутності дій ворожого війська; протистояння військових); *Було багато поранених. За терміналом наглядали 10 людей* (актуалізація кількості поранених військових і надзусилля, докладені задля їх порятунку медиками); *Донецький аеропорт, а ми його називали просто AD* (використання прийому аналогії уявлень про невимовні тортури, муки, над зусилля протистояння); *Бій тривав вісім годин. До нас наближались 10 танків та піхота* (неспівмірність у протистоянні; агресивність супротивника).

Викладене вище дозволяє подати такі узагальнення: народна пісня «Гуцулка Ксеня», виконувана наприкінці фільму, транслює досвід протистояння: 1) на початку виконання народної пісні актуалізується історична пам'ять через усну народну творчість, у сюжеті авторське виконання перериває ворожа куля, опісля продовжує спів народної пісні як історії й екзистенції народу військовий; 2) відтворено академічне відтворення народної пісні (національне подання музично-художнього образу коханої жінки; образотворення краси стосунків); 3) пісня як реквієм за загиблими бійцями (супровід – труба). У такий спосіб саундтрек – народна пісня – стає не лише звуковою доріжкою як ідейним супроводом, а екзистенцією, яка стає основою подальшого розвою і настановою.

Література:

1. Левчук Л. Т., Оніщенко О. І. Основи естетики. Київ : Вища школа, 2006. 2006. 271 с.

2. Підкуймуха Л. М. Мовностилістичні особливості фільму «Кіборги» А. Сеїтаблаєва: *Електронний архів Національного університету «Києво-Могилянська академія»*. Київ. 2019. С. 9–16.